

Utdanningsdirektoratet
Postboks 2924 Tøyen
0608 OSLO

Deres referanse

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
13/00138-2/EOL

Dato

9. april 2013

Datatilsynets høringsuttalelse - Inntak til videregående opplæring - Utdanningsdirektoratet

Datatilsynet viser til Utdanningsdirektoratets høringsbrev av 31. januar 2013. Datatilsynet vil komme med følgende høringsuttalelse:

Innledning

Datatilsynet har ingen bemerkninger til det som er Utdanningsdirektoratets hovedfokus, vilkår for inntak og bruk av retten til videregående skole. De deler av høringsbrevet som Datatilsynet ønsker å kommentere er tema som er kort behandlet av direktoratet, men som samtidig fremstår som forutsetninger for endringsforslaget. Dette gjelder utvidet adgang til utlevering av personopplysninger mellom kommune og fylkeskommune.

Forslag til ny § 6-3 Overføring av opplysninger fra kommune til fylkeskommune

Utdanningsdirektoratet foreslår at personopplysninger om alle elever på 10. trinn i grunnskolen skal overføres fra kommune til fylkeskommune uten samtykke fra elevene eller deres foresatte.

Utdanningsdirektoratet understreker i høringsbrevet at det kun dreier seg om personopplysninger som er nødvendige for at fylkeskommunen skal kunne oppfylle sine lovpålagte oppgaver etter opplæringsloven § 13-3 og kapittel 3.

Utdanningsdirektoratet viser dessuten til personopplysningsloven § 8 bokstav e, og Datatilsynet oppfatter dette som at direktoratet legger til grunn at den aktuelle utleveringen av personopplysninger vil kunne ha behandlingsgrunnlag i denne bestemmelsen.

Opplysningene det er aktuelt å utlevere fra kommune til fylkeskommune er:

- Fødselsnummer
- Halvårsvurderinger
- Sluttvurderinger
- Opplysninger om sterkt nedsatt funksjonsevne
- Opplysninger om elever som er aktuelle for utredning til særskilt utdanningsprogram (dvs opplysninger om store lærevansker og store, sammensatte funksjonshemninger).

Samtykke

Personopplysningsloven § 11, jf. §§ 8 og 9 fastslår at behandling av personopplysninger er forbudt med mindre behandlingsansvarlig har et rettslig grunnlag for behandlingen. Behandlingsgrunnlag kan være samtykke fra den registrerte, lovhjemmel eller at behandlingen er nødvendig for bestemte formål.

Den klare hovedregel er at behandling av personopplysninger skal baseres på den registrertes samtykke. Dette er et viktig prinsipp for ivaretagelsen av den private selvbestemmelsesrett. Når personopplysninger skal utleveres fra barnehage til skole kreves det at de foresatte samtykker til utleveringen, og således godkjenner hvilke opplysninger som skolen skal ha. Dette til tross for at grunnskole er obligatorisk. Det virker noe underlig at de registrerte og deres foresatte skal fratras denne involveringen når det gjelder overgang til videregående skole. Det understrekes i denne sammenheng at det er en grunnleggende forskjell på grunnskole og videregående skole at deltakelse ved sistnevnte er valgfritt for elevene. Dette skulle tilsi at prinsippet om selvbestemmelse over hvilke opplysninger som skal utleveres står enda sterkere.

Datatilsynet har langvarig praksis for at det kreves en begrunnelse for å fravike hovedregelen om samtykke. Også alminnelig juridisk metode tilsier at det å fravike hovedregelen krever en særskilt begrunnelse. Datatilsynet kan ikke se at Utdanningsdirektoratet har gitt noen begrunnelse for hvorfor elever og foresatte ikke skal involveres i avgjørelsen av om personopplysninger skal utleveres fra kommune til fylkeskommune. Dette mener vi er en mangel ved høringsbrevet som må utredes nærmere.

Informasjonsplikt

Selv om kravet til samtykke skulle fravikes vil fylkeskommunen ha en forpliktelse til å informere de registrerte om at de har innhentet de aktuelle opplysningene, jf. personopplysningsloven § 20. Når fylkeskommunen uansett er forpliktet til å etablere kontakt med de aktuelle elevene for å gi dem informasjon vil det være lite byrdefullt å samtidig be om samtykke til å innhente de aktuelle opplysningene.

Sensitive personopplysninger

Forutsatt at det finnes gode grunner for å fravike hovedregelen om samtykke for behandling av personopplysninger, og behandlingen av personopplysninger er nødvendige for å utøve offentlig myndighet, kan Datatilsynet se at personopplysningsloven § 8 bokstav e kan være aktuell hjemmel for behandling av ikke- sensitive personopplysninger. Det fremgår imidlertid av høringsbrevet at også sensitive personopplysninger¹ skal utleveres.

For behandling av sensitive personopplysninger er det ikke tilstrekkelig å ha hjemmel i personopplysningsloven § 8. Også vilkår i personopplysningsloven § 9 må oppfylles. Datatilsynet kan ikke se at Utdanningsdirektoratet har angitt hvilken hjemmel i personopplysningsloven § 9 som skulle være aktuell som behandlingsgrunnlag. Dette mener vi er en mangel ved høringsbrevet som må utredes nærmere.

---

¹ Opplysninger om sterkt nedsatt funksjonsevne, opplysninger om elever som er aktuelle for utredning til særskilt utdanningsprogram (dvs opplysninger om store lærevansker og store, sammensatte funksjonshemninger).

Informasjonssikkerhet og sletting

Når det gjelder referansene til informasjonssikkerhet og sletteplikt i tredje ledd er disse i beste fall upresise. Å referere til kun bruddstykker av forpliktelser som er fastsatt i personopplysningsloven med forskrift kan dessuten virke villedende. Datatilsynet vil anbefale at det tas inn en referanse til personopplysningsloven med forskrift i sin helhet, og en bemerkning om at de aktuelle personopplysningene skal behandles i tråd med dette regelverket.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
Direktør

Eirin Oda Lauvset
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo